

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/139/2021
Identifikačné číslo spisu:	5118200522
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5118200522.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne T. G., bývajúcej v Q., N., zastúpenej spoločnosťou Sidor a partneri, s.r.o., so sídlom Železničná 4/A, Hlohovec, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Vladimír Sidor, proti žalovanej PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Kubániho 16, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Andrea Cviková, o zaplatenie sumy 544,81 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 4Csp/3/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. apríla 2020 sp. zn. 6Co/149/2019, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Žiline z 29. apríla 2020 sp. zn. 6Co/149/2019 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 11. januára 2019 č. k. 4Csp/3/2018-138 zamietol žalobu a priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania.

1.1. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že medzi žalobkyňou a žalovanou bola dňa 25. februára 2015 uzatvorená zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej žalovaná poskytla žalobkyňi úver (úverový limit) v sume 1.500,00 €, s dojednanou mesačnou splátkou spolu s platbou podľa Dohody o poskytovaní služieb vo výške 81,87 €, počtom splátok 42, výške mesačnej splátky vrátane úrokov 47,17 €, celkovou čiastkou, ktorú musí žalobkyňa zaplatiť vo výške 2.131,14 €, RPMN za úver v rozsahu 25,45 %, ročnou úrokovou sadzbou úveru v rozsahu 17,68 %, priemernou RPMN za úver 34,42 % a dohodnutým poplatkom za poskytnutie úveru vo výške 150,00 €. Na základe uzatvorenej zmluvy žalovaný poskytol žalobkyňi spotrebiteľský úver, na základe čoho súd pri prejednávaní sporu aplikoval ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy (ďalej aj „zákon č. 129/2010 Z.z.“).

1.2. Po preskúmaní obsahu predloženej zmluvy mal prvostupňový súd preukázanú absenciu

obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere uvedených v § 9 ods. 2 písm. f/ a k/ zákona č. 129/2010 Z.z. - konečnú splatnosť úveru a výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. V zmysle § 11 ods. 1 písm. a/ zákona č. 129/2010 Z.z. preto posúdil poskytnutý spotrebiteľský úver ako bezúročný a bez poplatkov.

1.3. Následne sa prvostupňový súd zaoberal námietkou premĺčania vznesenou žalovanou, ktorú v danom prípade posúdil ako dôvodnú. Žalobkyňa podala žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia na súd dňa 15. januára 2018. Z prehľadu splátok predloženého žalovanou mal súd preukázané, že žalobkyňa zaplatila poslednú splátku úveru dňa 24. septembra 2015 vo výške 1.321,72 €. Listom zo dňa 29. septembra 2015 žalovaná oznámila žalobkyni, že v súlade so zmluvou o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXX uhradila všetky svoje záväzky a má považovať zmluvný vzťah so žalovanou za ukončený. Predmetným listom bola žalobkyňa výslovne žalovaným upozornená na zánik svojho záväzku vyplývajúceho zo úverovej zmluvy na základe splnenia dlhu. Minimálne od tohto času, t.j. od 29. septembra 2015, muselo byť preto žalobkyni zrejmé, akú sumu na základe úverovej zmluvy uhradila, t.j. týmto nadobudla subjektívnu vedomosť o všetkých významných skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia. Dvojočná subjektívna premĺčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobkyni uplynula dňa 24. septembra 2017 (zaplatenie poslednej splátky úveru), resp. najneskôr dňa 29. septembra 2017 (oznámenie žalovaného splatení dlhu). Nakoľko žalobkyňa podala žalobu na súd až dňa 15. januára 2018, teda po uplynutí subjektívnej premĺčacej lehoty na vydanie bezdôvodného obohatenia, súd jej žalobu z dôvodu protistranou vznesenej námietky premĺčania, zamietol.

1.4. Žalovaná mala vo veci plný úspech, na základe čoho jej súd voči neúspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, s tým, že o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 29. apríla 2020 sp. zn. 6Co/149/2019 prvostupňový rozsudok potvrdil a žalovanej nepriznal odvolacie trovy.

2.1. Odvolací súd sa v prevažnej miere stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového súdu považoval za vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukázal. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní primárne obmedzil na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

2.2. Na doplnenie považoval odvolací súd za nevyhnutné reagovať na odvolaciu argumentáciu žalobkyne formulovanú v podanom oprávnom prostriedku. Pokiaľ žalobkyňa vo svojom odvolaní namietala nesprávne určenie začiatku plynutia dvojočnej subjektívnej premĺčacej doby stanovenej v § 107 ods. 1 OZ súdom prvej inštancie, túto jej odvolaciu argumentáciu odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Podľa názoru odvolacieho súdu subjektívna lehota na uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia začala žalobkyni plynúť po zaplatení poslednej zaplatenej splátky úveru presahujúcu istinu (výšku poskytnutého úveru), t.j. konkrétne dňom nasledujúcim po jej zaplatení. V prejednávanej veci, ak bol dlh zo zmluvy o revolvingovom úvere uhradený splátkou dňa 24. septembra 2015, subjektívna premĺčacia lehota začala žalobkyni plynúť dňom 25. septembra 2015 a uplynula dňom 25. septembra 2017. Žalobkyňa svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia z označenej zmluvy uplatnila žalobou na okresnom súde až dňa 15. januára 2018, a teda po márnom uplynutí subjektívnej premĺčacej doby, uzavrel odvolací súd.

2.3. Pokiaľ odvolateľka poukazovala na odlišné rozhodnutia všeobecných súdov v obdobných veciach, k tomu odvolací súd dodal, že z ustanovenia § 193 CSP vyplýva, ktorými rozhodnutiami je súd pri rozhodovaní konkrétnej veci viazaný. Navyše, pri rozhodovaní spotrebiteľských sporov je potrebné vždy prihliadať na konkrétne okolnosti tej-ktorej veci a časové hľadisko, rešpektujúc právnu úpravu platnú v čase uzavretia zmluvy medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Ďalej v tejto súvislosti uviedol, že žalobkyňou označené rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky nespĺňajú pojem ustálená prax dovolacieho súdu a k žalobkyňou označenému dovolaciemu rozhodnutiu sp. zn. 6MCdo/9/2012 uviedol, že uvedená vec sa týkala otázky (ne)platnosti rozhodcovskej doložky v exekučnom konaní a znalosti zákona o bankách zo strany spotrebiteľa, ktoré otázky v tomto spore riešené neboli.

2.4. Keďže žalovanej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli, odvolací súd jej ich náhradu nepriznal.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP, v ktorom žiadala, aby dovolací súd napadnuté odvolacie rozhodnutie zrušil a vec mu vrátil

na ďalšie konanie. Z obsahu podaného dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) dovolací súd ustálil, že žalobkyňa predovšetkým namietala, že odvolací súd nedal odpovede na jej odvolaciu argumentáciu týkajúcu sa začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby, keď poukazovala na viaceré súdne rozhodnutia, ktoré v okolnostiach podobných danej veci posúdili začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby inak/odlišne ako odvolací (prvostupňový) súd. Konkrétne poukázala na iné rozhodnutia odvolacieho súdu (5Co/307/2018, 5Co/14/2019, 5Co/49/2018, 9Co/104/2018), ktoré v podobných súvislostiach vyslovili právny názor, že začiatok plynutia subjektívnej lehoty je možné najskôr spájať so skutočnosťou, kedy právny zástupca oznámil žalobkyni, že zmluva má také nedostatky, s ktorými zákon spája sankciu, a to bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Teda odvolací súd nerešpektoval ani jeho vlastnú rozhodovaciu činnosť, prípadne náležite nevysvetlil, prečo sa od nej odklonil.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol resp. zamietol ako nedôvodné. Uplatnila si aj nárok na náhradu dovolacích trov.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a dôvodné, a preto uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

6. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

9. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08). V zásadnej ústavnoprávnej rovine tiež platí, že je v rozpore s inštitúciou právneho štátu a v rámci neho s požiadavkou právnej istoty, resp. predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, aby všeobecné súdy rozhodovali v obdobných veciach odlišným, ba až protichodným spôsobom. V každom prípade však pri odchýlení od skoršej rozhodovacej praxe sa vyžaduje ciele zdôvodnenie odlišného stanoviska prijatého v obdobnej otázke (II. ÚS 300/2018).

10. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

11. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

11.1. Z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP vyplýva, že odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

11.2. Podľa § 393 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

11.3. Podľa ustanovenia § 393 ods. 3 CSP ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozhodnutia obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu.

12. Žalobkyňa v podanom dovolaní predovšetkým vytýkala odvolaciemu súdu nedostatok dôvodov a arbitrárnosť, keď vo veci rozhodol diametrálne odlišne ako ten istý súd v iných veciach, nerešpektoval ani jeho vlastnú rozhodovaciu činnosť [5Co/307/2018, 5Co/14/2019, 5Co/49/2018, 9Co/104/2018 (bod 3)].

12.1. Uvedené námietky žalobkyňa uvádzala už v podanom odvolaní (č. l. 178 a nasl. súdneho spisu), keď poukazovala na viaceré prvostupňové a odvolacie rozhodnutia všeobecných súdov (v dvoch prípadoch priamo odvolacieho súdu - 9Co/104/2018, 5Co/49/2018), ktoré začiatok behu subjektívnej premlčacej lehoty stanovili v podobných prípadoch odlišným spôsobom (ktorý v súčasnosti predstavuje už ustálenú prax dovolacieho súdu, pozn.). Vo vzťahu k označeným (iným) súdnym rozhodnutiam odvolací súd iba všeobecne, nedostatočne a stroho uviedol, „že z ustanovenia § 193 CSP vyplýva, ktorými rozhodnutiami je súd pri rozhodovaní konkrétnej veci viazaný. Navyiac, pri rozhodovaní spotrebiteľských sporov je potrebné vždy prihliadať na konkrétne okolnosti tej-ktorej veci a časové hľadisko, rešpektujúc právnu úpravu platnú v čase uzavretia zmluvy medzi dodávateľom a spotrebiteľom.“ (bod 29 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia). Iba na základe takejto argumentácie nemožno dospieť k záveru, že odvolací súd dostatočným a kvalifikovaným spôsobom zdôvodnil odlišné stanovisko prijaté v obdobnej otázke (bod 9 in fine).

12.2. V podanom odvolaní teda žalobkyňa poukazovala na dve rozhodnutia toho istého odvolacieho súdu, ktoré časovo predchádzali teraz posudzovanému odvolaciemu rozhodnutiu. V uznesení z 31. mája 2018 sp. zn. 9Co/104/2018 odvolací súd v podobných súvislostiach uviedol, že „[p]re začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby nie je možné len predpokladať, že by oprávnená osoba mohla skutkové okolnosti vedieť alebo že by sa to mohla dozvedieť alebo mala dozvedieť, ak by vynaložila potrebnú starostlivosť ... Súd prvej inštancie mal určiť začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na základe toho, kedy sa oprávnená osoba, t. j. žalobkyňa reálne dozvedela o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného“ (v teraz posudzovanej veci odvolací súd určil začiatok subjektívnej lehoty na uplatnenie nároku inak, t.j. od zaplattenia poslednej zaplatenej splátky úveru žalobkyňou, pozn.). V rozsudku z 24. apríla 2018 sp. zn. 5Co/46/2018 odvolací súd v podobných súvislostiach uviedol, „v spotrebiteľských veciach ustupuje princíp - neznalosť zákona neospravedlňuje, dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Najvyšší súd SR ... uviedol, že realite praktického života, teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobnú až detailnú znalosť právnych predpisov zo strany spotrebiteľa, preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu.“

13. Na potvrdenie správnosti názorov odvolacieho súdu (bod 12.2.) poukazuje najvyšší súd na v ostatnom čase prijatý judikát R 14/2022 (uznesenie najvyššieho súdu z 28. septembra 2021, sp. zn. 5Cdo/29/2021) s právnou vetou: „Pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, ktoré je bezúročné a bez poplatkov je podstatná skutočná vedomosť spotrebiteľa o tom, že nemá (nemal) plniť splátky spotrebiteľského úveru vo výške dohodnutej v úverovej zmluve.“ Najvyšší súd v citovanom uznesení tiež uviedol, že „podstatnou skutkovou okolnosťou, ktorú by sa mal spotrebiteľ dozvedieť, aby mu začala plynúť subjektívna premlčacia lehota, je vedomosť o tom, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Pri skúmaní momentu, kedy spotrebiteľ nadobudol vyžadovanú skutočnú (preukázanú) vedomosť o tejto podstatnej skutkovej okolnosti (viď uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 413/2013) je potrebné si uvedomiť, že ide o subjektívny okamih, v ktorom sa spotrebiteľ dozvie také skutkové okolnosti, ktoré mu umožnia uplatniť svoje práva v súdnom konaní žalobou o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď sa jeho právo stalo nárokom (actio nata). Rozhodujúce nie je, či možnosť dozvedieť sa tieto skutočnosti mal už skôr. Aj v prejednávanej spore je potom potrebné individualizovať, kedy žalobkyňa nadobudla vedomosť o tom, že došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia a kto sa na jej úkor bezdôvodne obohatil. Vychádzať treba z reálneho momentu, kedy sa žalobkyňa dozvedela o tom, že sa žalovaný na jej úkor bezdôvodne obohatil (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/121/2009). V prejednávanej spore je potrebné vychádzať z momentu, kedy si žalobkyňa sama musela byť vedomá, že bez existujúceho (platného) právneho dôvodu previedla na účet žalovaného určitú čiastku resp. čiastky. Týmto momentom je aj podľa dovolacieho súdu porada, ktorú absolvovala žalobkyňa ako priemerná spotrebiteľka - fyzická osoba s jej právnou zástupkyňou, kedy sa dozvedela o rozpore niektorých jednotlivých konkrétnych dojednaní zmluvy o revolvingovom spotrebiteľskom úvere so zákonnou úpravou (túto vedomosť je potrebné odlišovať od znalosti právnej kvalifikácie plnenia poskytnutého žalobkyňou nad rámec základnej sumy úveru ako bezdôvodného obohatenia).“

14. Odvolací súd danú vec v nosných dôvodoch právne posúdil odlišným spôsobom od viacerých

žalobkyňou v odvolaní uvádzaných rozhodnutí nižších súdov (i samotného odvolacieho súdu), pričom zmysluplne nevysvetlil svoj právny odklon, nepredostrel svoje konkurujúce úvahy a nevedol s inými súdnymi rozhodnutiami právny dialóg, v rámci ktorého by polemizoval s právnymi názormi napr. iného senátu odvolacieho súdu a vysvetlil prečo svoj právny názor považuje za lepšie zodpovedajúci podstate prejednávanej veci (bod 9 in fine). V tejto súvislosti sa žiada poukázať aj na závery uvedené v náleze ústavného súdu z 21. novembra 2017 sp. zn. III. ÚS 289/2017, „že súd má poznať svoju vlastnú judikatúru, t. j. aj rozhodnutia iných sudcov (resp. senátu) toho istého súdu a túto judikatúru musí zohľadniť bez ohľadu na to, či na ňu samotné strany sporu poukazujú. Naopak, postoj všeobecných súdov vyznačujúci sa odlišnosťou prístupu k prejednávaným veciam, ktoré sú v podstate identické, bez toho, aby svoj odklon odôvodnili, je prejavom svojvôle, ktorá odporuje spomínanému základnému princípu materiálneho právneho štátu“.

15. Tento nedostatok odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v otázke vady konania namietanej dovolateľkou má za následok, že napadnuté rozhodnutie nespĺňa požiadavky stanovené v ustanovení § 387 ods. 3 a § 393 ods. 2 a 3 CSP na riadne odôvodnenie rozsudku. Z tohto dôvodu je dovolanie žalobkyne dôvodné podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože mu týmto nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu bolo znemožnené realizovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že došlo k porušeniu práva žalobkyne (dovolateľky) na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Táto skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd dovolaním napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Preto dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

17. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách odvolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). O trovách odvolacieho konania preto rozhodne odvolací súd.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.